

Raadsvoorstel

Raadsnummer:	2020-059	Zaaknummer:	1059119
Onderwerp:	Transformatieplan Sociaal Domein inclusief overzicht Taskforce		
Korte inhoud:	Gemeenten zijn sinds 2015 verantwoordelijk voor een breed takenpakket binnen het sociaal domein. Het is een natuurlijk moment nadat de basis staat om de gemeentelijke visie ter herijken via een Transformatieplan. Alle gemeenten in Nederland worden geconfronteerd met financiële tekorten in het sociaal domein. Hiervoor zijn voorstellen aangeleverd om activiteiten anders te organiseren of aan te passen na consultatie en instemming gemeenteraad.		

Datum B&W:	8 september 2020	Portefeuillehouder:	Wethouder Aboyaakoub
-----------------------	-------------------------	----------------------------	-----------------------------

Voorstel

1. Kennis nemen van het Transformatieplan *“Anders kijken anders doen. Nuchter denken, sociaal handelen”* en deze vrijgeven voor consultatie;
2. Kennis nemen van het totaaloverzicht *“Taskforce bezuinigingen Sociaal Domein”* en deze vrijgeven voor consultatie.
3. Instemmen met het (participatie)proces en daarna de definitieve stukken ter besluitvorming aan de gemeenteraad aanbieden.

Inleiding

Gemeenten zijn sinds 2015 verantwoordelijk voor een breed takenpakket binnen het Sociaal Domein. De gemeente werd verantwoordelijk voor het volledige domein jeugd en kreeg er taken bij op het gebied van Wmo en Participatie. Ook werd de Wet Passend Onderwijs ingevoerd. Het nieuwe stelsel voor zorg en ondersteuning is ingevoerd en geïmplementeerd, onze inwoners zijn tevreden. We kunnen samen met onze partners in het voorliggend veld en de aanbieders tevreden zijn met wat we tot nu hebben bereikt. De basis staat maar op diverse onderdelen is een stevige doorontwikkeling noodzakelijk. Juist in het belang van onze inwoners. In het transformatieplan sociaal domein leest u waar we nu staan, welke doelen we als gemeente hebben en welke ontwikkelingen we willen doorvoeren. Belangrijkste onderdelen hierin zijn: integrale toegang, realiseren van samenwerken in één systeem en brede regievoering, over de wetten heen en ook in nauwe afstemming met inwoners en onze partners.

Helaas heeft ook Nijkerk te maken met de noodzaak aanzienlijk te moeten bezuinigen. Net als elders in Nederland heeft Nijkerk te maken met een structurele jaarlijkse toename van de uitgaven. Deze bevinden zich met name binnen de open einde regelingen jeugdhulp en de Wmo. In het Transformatieplan staat het belang van onze inwoners voorop. Binnen de doorontwikkeling van het sociaal domein is wel gekeken naar welke mogelijkheden er zijn om aanbod anders en beter te organiseren. De visie vanuit het transformatieplan is hiervoor leidraad geweest.

De binnen de Taskforce bezuinigingen opgenomen bedragen tot besparing en bezuiniging vormen een beste inschatting naar de huidige inzichten. De voorstellen tot besparing zijn met name binnen de open einde regelingen jeugdhulp, Wmo en Participatiewet te vinden, dit zijn wettelijke taken. Bezuinigingen (= schrappen) zitten elders binnen het taakveld sociaal domein, dit zijn veelal de niet wettelijke taken.

Beoogd effect

Via het Transformatieplan wordt de visie Sociaal Domein herijkt. Doel is om onze jonge en oude inwoners zo lang als mogelijk gezond en actief te houden. Waar inwoners (veelal tijdelijk) ondersteuning nodig hebben kunnen zij een beroep op de gemeente doen. Als extra inzet op wat inwoners zelf of via de eigen omgeving kunnen realiseren.

Met de uitvoering van het transformatieplan worden vragen van de inwoners bij de toegang direct door een integraal team opgepakt en vindt koppeling aan één regisseur plaats. Inwoners hebben daardoor altijd één aanspreekpunt sociaal domein binnen de gemeente. Binnen de organisatie vinden de komende periode verbeteringen en aanpassingen plaats om dit proces zo soepel mogelijk te laten verlopen.

De voorstellen binnen de Taskforce bezuinigingen Sociaal Domein hebben tot doel om bij te dragen aan een sluitende meerjarenbegroting van de gemeente Nijkerk en de tekorten binnen het sociaal domein structureel terug te dringen via ombuiging van de uitgaven. Dit is een proces van enige jaren. Door extra toeloop vanuit de economische situatie/corona wordt in 2020/2021 wel een kostentoeename verwacht binnen zowel de jeugdhulp en binnen participatie. Deze ontwikkeling wordt actief gevolgd en met uw gemeenteraad waar nodig binnen de P&C-cyclus afgestemd.

Argumenten

Transformatieplan:

- De transformatie sociaal domein betekent een doorontwikkeling naar meer integrale en kwalitatief goede dienstverlening voor alle inwoners in Hoevelaken, Nijkerkerveen en Nijkerk.
- De gemeente staat garant voor kwalitatief goede voorzieningen en een preventief aanbod waar iedereen gebruik van kan maken. Binnen het sociaal domein wil de gemeente via maatwerk waar nodig een vangnet bieden aan die inwoners die dit zelf tijdelijk niet kunnen. Inzet wordt met resultaat gepleegd ter versterking van de eigen kracht van de inwoner en zijn directe omgeving. Het doel is dat inwoners na goede ondersteuning zo snel als mogelijk zelfstandig verder kunnen.
- De toegang tot de voorzieningen wordt strakker ingeregeld. Door de toegang van de voorzieningen te toetsen aan noodzaak, inzetten van eigen kracht en voorliggend aanbod samen met een strakker proces van indicatiestelling zal de aanspraak op voorzieningen afnemen.
- Een integrale toegang zal ervoor zorgen dat inwoners die dit nodig hebben altijd een beroep kunnen blijven doen op de gemeente. Voor inwoners die voorzieningen betalen kunnen, wordt waar dit juridisch mogelijk is, een vorm van solidariteit gevraagd door middel van een beperkt of geen beroep op de gemeentelijke voorzieningen.

Taskforce:

- Samengevat zijn de transitie jeugd en Wmo 2015 met forse kortingen aan gemeenten overgeheveld. In de jaren 2015 – 2017 kon Nijkerk de reserve sociaal op peil houden. Sinds 2018 is een tendens gaande van toenemende Rijksbemoeienis. Tarieven zijn hierdoor gestegen en tevens is het aantal gebruikers van de voorzieningen, na een periode van stabilisatie, sinds 2019 in het sociaal domein toegenomen. In 2020 is hierdoor een Taskforce bezuinigingen ingesteld met als doel een totaaloverzicht van welke besparingen en bezuinigingen binnen het sociaal domein mogelijk zijn.
- De gemeente kan op dit moment qua indicatiestelling bij jeugd voor ongeveer 50% zelf de regie voeren via de gebiedsteams. Derden zoals huisartsen verwijzen samen met de Gecertificeerde Instellingen de ander 50%, hier hebben wij tot op heden geen grip en regie op. Versterken van de gemeentelijke regie in nauwe afstemming met partners is hiervoor noodzakelijk.
- De Taskforce bezuinigingsvoorstellen zijn in een achttal clusters opgenomen. Binnen de clusters 1, 3, 4 en 5 is sprake van een open einde regeling (veelal P maal Q-systematiek). In de overige clusters is vaak via subsidie of inkoopafspraken sprake van een financieel plafond of vaste financiële bijdrage.

	Cluster	Budget 2020 (mln)
1	Jeugd	11,511
2	Maatschappelijke ondersteuning	6,886
3	Publieke gezondheidszorg	2,082
4	Participatie, werk en inkomen	11,449
5	Leerlingenvervoer en leerplicht	1,994
6	Onderwijs	3,096
7	Voorliggende voorzieningen	2,056
8	Sportaccommodaties en cultuur	4,128
	Totaal Sociaal Domein Nijkerk 2020	43,202

- Binnen het sociaal domein wordt in 2020 (begroot) ruim € 43 miljoen uitgegeven. Vanuit de lijn nuchter denken, sociaal handelen blijft Nijkerk ook na de maatregelen die vanuit de Taskforce worden voorgesteld een gemeente met een sociaal gezicht.

Kanttekeningen

- Door de huidige economische omstandigheden (toename werkloosheid, ziekte en stress binnen gezinnen), CAO-ontwikkelingen, vergrijzing én de jaarlijkse groei van de gemeente Nijkerk is de verwachting dat de uitgaven sociaal domein in minimaal 2020 en 2021 blijven stijgen. Nog geen zicht is er in de extra kosten die de Coronapandemie met zich mee brengt, wel is er een stijging zichtbaar bij de meldingen jeugd en participatie en zijn er meer crisismeldingen dan voorgaande jaren. Stabilisatie van de uitgaven op korte termijn is als eerste het doel. Via de P&C-cyclus worden de ontwikkelingen actief gevolgd en waar nodig wordt actie ondernomen.
- Dit vergt dat in de gehele keten van beleid tot uitvoering duidelijk(er) wordt waar de gemeente Nijkerk van is (Verordeningen/beleidsregels aanpassen) in combinatie met het verder in control komen via benutting en aansturing vanuit actuele management informatie. Binnen de open einde regelingen is een voorwaarde om te besparen het aanpassen van Verordeningen, beleidsregels, een aanbesteding, wijziging van inkoop en contracten etc.. Hieruit komt voort dat deze aanpassingen tijd kosten en nadien pas voordelen gaan bieden. Het merendeel van de Taskforce voorstellen jeugdhulp en Wmo kan op zijn vroegst medio 2021 technisch ingeregeld zijn. Zodoende is de verwachting dat pas ingaande 2022 de Taskforce echt rendement behaalt.
- Nijkerk maakt onderdeel uit dan diverse regionale samenwerkingsverbanden binnen het sociaal domein (oa. Veluwe, Foodvalley, Amersfoort en Eem). Diverse wijzigingen kunnen alleen via regionale samenwerking worden gerealiseerd. Ook zijn onderhandelingen en contractbesprekingen met aanbieders noodzakelijk.
- Vanuit de beleidsteams Sociaal Domein zijn alle voorstellen aangeleverd die de komende jaren een besparing en/of bezuiniging kunnen opleveren. De gevolgen van corona in relatie tot de economische situatie landelijk en binnen Nijkerk kunnen van invloed zijn op de uitwerking van de voorstellen en het beoogde bezuinigingsbedrag.
- Een deel van de bezuinigingen bij de voorliggende voorzieningen betreft de structurele inkoop bij Sigma. In 2018, 2019 (€ 44.360) en 2020 (€ 22.180) heeft Sigma naast de structurele inkoop een incidentele bijdrage ontvangen. U bent daarover geïnformeerd in de raadsinformatiebrief van 21 december 2018 respectievelijk de eerste Bestuursrapportage 2020. Een dergelijke incidentele bijdrage is voor 2021 niet voorzien. De effecten hiervan zijn niet opgenomen in de Taskforcelijst en zullen in het kader van het aankomende participatieproces met Sigma in beeld worden gebracht. Voor 2021 en verder zet het college in op een vraag gestuurde en resultaatgerichte inkoop op basis van de principes uit het (concept) Transformatieplan Sociaal Domein.

Financiën

Het totaal aan besparingen en bezuinigingen is in de Taskforce bezuinigingen gebaseerd op de kennis en inzichten van nu. In onderstaande tabel treft u een overzicht aan van de beoogde besparingen en bezuinigingen voor de jaren 2021 – 2024.

Bezuinigingen Taskforce Sociaal Domein	2021	2022	2023	2024
Jeugd	340.000	677.000	989.000	1.424.000
Maatschappelijke Ondersteuning	252.000	509.500	733.000	785.000
Publieke gezondheidszorg	-	-	80.000	125.000
Participatie, werk en inkomen	-	-	-	-
Leerlingenvervoer	76.500	76.500	76.500	76.500
Onderwijs	69.000	39.000	9.000	9.000
Voorliggende voorzieningen	155.000	188.500	206.000	206.000
Sportaccommodaties en cultuur	381.000	291.000	291.000	291.000
Taskforce Totaal	1.273.500	1.781.500	2.384.500	2.916.500

Communicatie

- De voorstellen worden met ketenpartners en samenleving via consultatie besproken.
- De Sociaal Domeinraad is in een eerder stadium geïnformeerd over het proces en de uitgangspunten en wordt actief meegenomen in de verdere uitrol van de voorstellen.

Vervolg

- Het Transformatieplan Sociaal Domein wordt omgezet naar een concreet Uitvoeringsplan.
- Van ieder Taskforce voorstel wordt een projectplan geschreven. De projectplannen worden gebundeld en een projectleider Taskforce zal met de werkgroep Taskforce de uitvoering ter hand nemen. Periodiek wordt aan college en gemeenteraad de stand van zaken gerapporteerd. De wijze waarop de managementinformatie wordt aangeleverd, moet nog nader worden bepaald. Ook zal de uitrol in afstemming met partners in de loop van dit najaar en 2021 plaatsvinden.

Bijlagen

- Transformatieplan “*Anders kijken anders doen. Nuchter denken, sociaal handelen*”
- Overzicht “*Taskforce besparingen/bezuinigingen Sociaal Domein 2021 – 2024*”

Burgemeester en wethouders van Nijkerk,
de secretaris, de burgemeester,

Mevrouw drs. R.C.B. de Jong

de heer mr. drs. G.D. Renkema

RAADSBESLUIT

Nummer: 2020-059

De raad van de gemeente Nijkerk;

gelezen het collegevoorstel van 8 september 2020;

b e s l u i t :

1. Kennis te nemen van het Transformatieplan “*Anders kijken anders doen. Nuchter denken, sociaal handelen*” en deze vrijgeven voor consultatie;
2. Kennis te nemen van het totaaloverzicht “*Taskforce bezuinigingen Sociaal Domein*” en deze vrijgeven voor consultatie.
3. In te stemmen met het (participatie)proces en dat daarna de definitieve stukken ter besluitvorming worden aangeboden.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Nijkerk d.d. 17 september 2020,

de griffier,

de voorzitter,

mevrouw A.G. VERHOEF-FRANKEN

de heer mr. drs. G.D. RENKEMA